

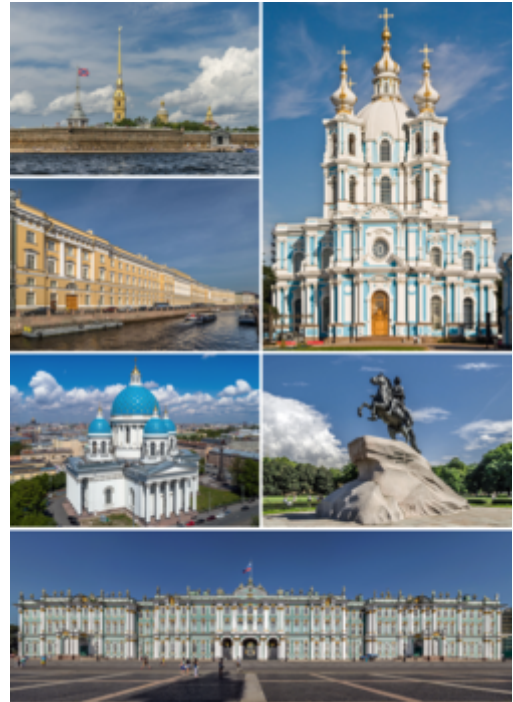
Petrohrad – Wikipedie

W cs.wikipedia.org/wiki/Petrohrad

Příspěvatelé projektů Wikimedia

Petrohrad *Санкт-Петербург*

Proti směru hodinových ručiček počínaje obrázkem v pravém horním rohu: Smolenská katedrála, Petropavlovská pevnost, Generální štáb na řece Mojka, Chrám Nejsvětější Trojice, Zimní palác, Měděný jezdec.

znak

vlajka

Poloha

Souřadnice

59°57′ s. š., 30°19′ v. d.

Nadmořská výška

3 m n. m.

Časové pásmo

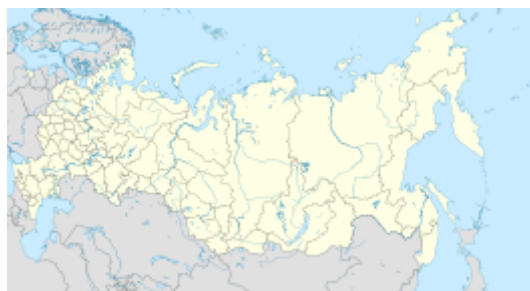
UTC+3^[1]

Stát

 Rusko

<u>Federální okruh</u>	<u>Severozápadní</u>
<u>Federální město</u>	Petrohrad
Administrativní dělení	18 <u>obvodů</u>

● Petrohrad
 Petrohrad, Evropa
● Petrohrad
 Petrohrad, Rusko

Rozloha a obyvatelstvo

<u>Rozloha</u>	1 439 km ²
Počet obyvatel	5 384 342 (2021) ^[2]
<u>Hustota zalidnění</u>	3 741,7 obyv./km ²
Správa	
<u>Gubernátor</u>	<u>Alexandr Beglov</u>
Vznik	<u>1703</u>
Oficiální web	<u>gov.spb.ru</u>
<u>Telefonní předvolba</u>	+7 812
<u>PSČ</u>	190000–199406
Označení vozidel	78, 98, 178 a 198

[multimediální obsah](#) na [Commons](#)

Některá data mohou pocházet z datové položky.

Petrohrad (rusky Санкт-Петербург • [sankt p'it'ir'burk], v českém přepisu *Sankt-Petěrburg*, rusky hovorově zkracováno na Питер – *Pitěr*) je, s populací čítající přes 5 milionů obyvatel, druhým největším městem Ruska. Leží v severozápadní části Ruska, při ústí řeky Něvy, ve Finském zálivu (ten je součástí Baltského moře). Z velkých měst (nad milión obyvatel) je to nejseverněji položené město na světě.

Je součástí Severozápadního federálního okruhu. Má status federálního města Ruské federace, společně s hlavním městem Moskvou a Sevastopolem. Společně s Moskvou je dodnes kulturním střediskem celostátního významu, zapsaným od roku 1990 do seznamu Světového dědictví mezinárodní organizace UNESCO. Je také jedním z nejdůležitějších ruských přístavů.

Název

Město bylo založené v roce 1703 na Zaječím ostrově^[3] Petrem Velikým po vítězné Severní válce. Z počátku Rusové založili Petropavlovskou pevnost, jako hlavní opěrný bod. Nové město dostalo název **Sankt-Pitěr-Burch** (Санкт-Питер-Бурх)^[4] vznikl podle nizozemského *Sankt-Pieterburchu*. Car Petr I. Veliký byl ovlivněn pobytem v Nizozemsku, přitom pojmenoval nové město po svém patronovi, apoštolu Petrovi, nikoliv po sobě samém. V průběhu let se však ujal název **Sankt-Petěrburg** (německy *Sankt Petersburg*, avšak v poruštěné podobě).

Během první světové války, kdy stálo Rusko proti Německu a Rakousku-Uhersku, byl oficiální název města v roce 1914 změněn z německy znějícího názvu na **Petrograd** (Петроград). Po smrti Vladimira Iljiče Lenina bylo 26. ledna 1924 město přejmenováno na **Leningrad** (Ленинград).

Po rozpadu Sovětského svazu byl na základě místního referenda v létě 1991 městu vrácen jeho dřívější oficiální název, **Sankt-Petěrburg** (rusky *Санкт-Петербург* [sankt p'it'ir'burk]). Jeho obyvatelé používají často hovorového názvu *Pitěr* (*Питер*).

České exonymum **Petrohrad** nepochází z období 1914–1924, jak se někdy mylně uvádí. Svůj původ má nejspíše v Jungmannově Slovníku česko-německém z roku 1837, kde je uveden ekvivalent německého výrazu *Petersburg*, označující „*město hlavní v Rusích*“, česky *Petrohrad*, popřípadě *Petrov* (a bylo doporučeno užívat první variantu). Jde pravděpodobně o obrozenecký kalk z němčiny.^[5]

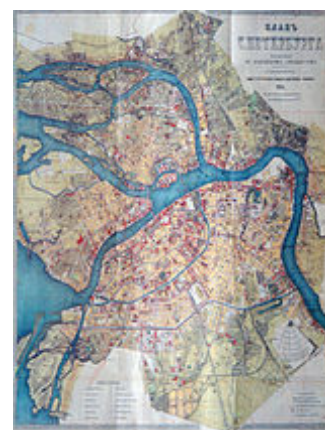
Historie

Ještě před začátkem historie Petrohradu se v přilehlé vzdálenosti Zaječího ostrova na řece Něvě nacházela švédská pevnost Nyenskans, obydlená domorodými ugrofinskými Ingry. Odkud Švédové ovládali celou Ingrii a Karelskou šíji. Po porážce Švédů byla pevnost stržena. Město Petrohrad bylo založené Petrem Velikým května 1703. na Zaječím ostrově kde byly položeny základy Petropavlovské pevnosti od níž se datuje začátek města Petrohrad, po vítězné Severní válce proti Švédsku.

Palácové náměstí

Nové centrum sídelního města Petr Veliký vybudoval na přilehlých močálech, které nechal vysušit, a na více než 40 ostrovech, dnes spojených 300 mosty. Mělo být oknem do Evropy. V roce 1712 se stalo hlavním městem Ruského carství, poté Ruského impéria. Toto postavení si udrželo, kromě let 1728–1732, až do vzniku Sovětského svazu začátkem 20. století.

Petrohrad, 1903

V roce 1716 jmenoval Petr Veliký hlavním architektem města francouzského architekta Jean-Baptista Alexandra Le Blonda. Na vzhledu města má zásluhu i švýcarsko-italský architekt Domenico Trezzini, který dal vzniknout tzv. „Petrovskému baroku“, a také italský architekt Bartolomeo Rastrelli. Byly postaveny další významné stavby, jako Chrám svatého Petra a Pavla, Palác Menšikov, Kunstkamera či Dvenadcať Kollegij, které se staly dominantami v centrální architektuře města.

Roku 1724 bylo založeno sídlo Akademie věd, Petrohradské univerzity a Akademického gymnázia. V 60. letech 18. století vystřídala baroko architektura neoklasicistní. Za vlády Kateřiny Veliké (1762–1796) se město rozvíjelo, byla postavena Ermitáž, břehy řeky Něvy byly olemovány žulovými náspy.

Na památku vítězství nad Napoleonem (1812) byl postaven Alexandrův sloup a Narvská brána. Ve 40. letech 19. století klasicistní architektura ustupuje romantismu. Po průmyslové revoluci Petrohrad překonal Moskvu, v růstu populace i průmyslovém rozvoji, a rozvinul se v jedno z největších průmyslových měst Evropy, s říčním a námořním přístavem, s velkou námořní základnou.

Dne 15. května 1917 přijel do Petrohradu T. G. Masaryk. Jako předseda Československé národní rady zde osobně budoval československé legionářské vojsko,^[6] a to až do 7. března 1918. V září a říjnu 1917 obsadila německá vojska západoestonské souostroví, a Petrohrad bombardovala.

7. listopadu 1917 (25. října podle juliánského kalendáře, který tehdy v zemi platil) výstřelem z křižníku Aurora začal ozbrojený převrat – Říjnová revoluce. Ta zásadně změnila dějiny nejen Ruska, ale celého světa 20. století. Aurora byla dříve nasazena v rusko-japonské válce, v první světové válce operovala v Baltském moři, poté sloužila jako výcviková loď. Během druhé světové války byla poškozena a potopena, po válce byla (v letech 1945–1947) opravena, a od roku 1957 slouží jako petrohradské muzeum.

Bolševici, vedení Leninem, zaútočili na Zimní palác. Tato událost, poté známá jako Velká říjnová revoluce, vedla ke konci ruské prozatímní vlády, řídící Rusko po odstoupení cara Mikuláše II. Poté sověti přenesli (12. března 1918) vládu do Moskvy. V říjnu 1919 se generál Nikolaj Judenič pokusil, s Bílou armádou, dobýt město, ale Lev Trockij mobilizoval rudoarmějce a donutil ho k ústupu.

Od září 1941 až do ledna 1944 bylo město v obležení německými vojsky. Na hladomor tehdy zemřelo více než jeden milion civilistů. Obležení města bylo jedním z nejdelších, a s nejtragičtějšími následky, v novodobé historii.

Během Leningradské aféry (1949–1952) bylo, ve Stalinem inscenovaném procesu, popraveno celé vedení města, včetně prvního tajemníka městského výboru VKS(b) Petra Sergejeviče Popkova. Většina (23) tehdejších vůdců bylo odsouzeno k trestu smrti, dalších 181 jich putovalo do vězení nebo do vyhnanství.

Metro, které dnes tvoří pět linek, bylo uvedeno do provozu v roce 1955 (s prvními osmi stanicemi). V roce 1995 došlo k zatopení tunelu uprostřed linky Kirovsko-Vyborgskaja, ta byla poté rozdělena (na příštích devět let) do dvou samostatných částí. V dubnu 2017 došlo mezi stanicemi Technologičeskij institut a Sennaja ploščad' k bombovému útoku.

V šedesátých letech 20. století bylo ve městě obnoveno, a otevřeno veřejnosti, muzeum malíře Ilije Repina.

V roce 1991 se po referendu město navrátilo ke svému původnímu názvu. Původní, nebo nové názvy, dostalo také 39 ulic, šest mostů, tři stanice metra a šest parků.

Město během obležení německými vojsky

Křižník Aurora

V Kateřinském paláci, v Carském Selu, se od roku 2003 nachází věrná kopie Jantarové komnaty. Ta zde existovala od roku 1716 (téměř dvě stě let), během druhé světové války zmizela.

Památky a pamětihodnosti

Petrohrad je městem s mnoha historicky významnými památkami, také se širokými bulváry, parky a pobřežními promenádami, a stále vyzařuje své otevřené, seversky svěží fluidum. Proslulé (a turisticky atraktivní) letní „bílé noci“, jsou fenoménem. Jde o přírodní jev, kdy slunce na pár hodin zapadá za obzor, ale úplná tma nikdy nenastane, díky blízkosti polárního kruhu.

Katedrála sv. Izáka

Katedrála svatého Izáka (stavělo jí 440 tisíc ??? dělníků 40 let, 1816–1858) měří na výšku 102 metrů. Zlatá kupole je obložena 100 kg čistého zlata. Nabízí výhled na nejkrásnější místa historického centra, a uvnitř 14 tisíc míst pro návštěvníky, a skvostný pohled na skutečnou symfonii z mramoru, drahokamů a polodrahokamů všech barev.

Tzv. Zimní palác nechala postavit dcera Petra Velikého, Alžběta, ve stylu italského baroka architektem Bartolomeem Rastrellim, v bílé a zelené barvě, později doplněného klasicistní přístavbou. Kateřina II. Veliká z budovy učinila roku 1764 galerii Ermitáž a umělecké skvosty pro ni nakupovala v celé Evropě. Počet exponátů přesahuje tři milióny, pouze část je přístupná veřejnosti. Počet obrazů řadí Ermitáž mezi největší obrazárny světa. Pokud byste chtěli projít všechny sály s exponáty, čeká vás 10 km dlouhá trasa.

Mezi nejoblíbenější atrakce patří první stavba v Petrohradu – Petropavlovská pevnost s Katedrálou Petra a Pavla, palác Admirality, který svou věží dominuje městu, Triumfální oblouk, jako památka na vítězství nad Napoleonem, žulový monolit – Alexandrův

sloup, socha Petra Velikého, zvaná Měděný jezdec, Kazaňský chrám, Křižník Aurora, Vasiljevský ostrov, Smolenská katedrála a další.

Nejnavštěvovanějším bulvárem města je 4 km dlouhý Něvský prospekt.

Paláce a úřední budovy

- Admiralita (ul. Admiraltějskaja nabřežnaja) – původně zde byly od roku 1704 loděnice, založené Petrem I. Velikým, ve stejné době vznikla dřevěná budova Admiraltního kolegia. Ve 20. a 30. letech 18. století byla budova vyzděna. Mezi roky 1806–1823 byla přestavěna Andrejem Zacharovem.
- Zimní palác (ul. Dvorcovaja nabřežnaja) – barokní budova byla vystavěna v letech 1754–1762, dle návrhu architekta Bartolomea Rastrelliho. Palác má 1 500 místností. Do roku 1917 sloužil jako carská residence. Od roku 1922 se stal součástí muzea Ermitáž.

Zimní palác s muzeem Ermitáž, zahrnujícím přes 3 miliony položek, včetně největší kolekce obrazů na světě

Muzeum Kunstkamera

Dům knihy (Singer), dnes sídlo VKontakte

- Muzeum Ermitáž (Dvorcovaja ploščad') – se skládá z pěti budov, první je Zimní palác, další je Malá Ermitáž (postavena v letech 1764–1775 pro sbírku obrazů, koupených Kateřinou II. Velikou v roce 1764), Stará (Velká) Ermitáž (postavena v letech 1771–1781), Nová Ermitáž (postavena v letech 1839–1851, vstup dekoruje portikus s atlanty z granitu) a divadlo Ermitáž (postaveno v letech 1783–1789 na místě zimního paláce cara Petra I. Velikého, který zde i zemřel, z tohoto paláce se zachovalo několik místností).
- Budova generálního štábu (Dvorcovaja ploščad') – klasicistní budova, podle návrhu Carla Rossiho, z roku 1827, má 300 metrů dlouhou, do oblouku formovanou fasádu, s triumfálním obloukem, korunovaným vozem vítězství, symbolem ruského vítězství nad Napoleonem I.
- Aničkův palác (Něvskij prospekt č. 39) – postaven ve 40. a 50. letech 18. století, pro hraběte Alexeje Grigorjeviče Razumovského. V roce 1794 se stal palác sídlem carské kanceláře (kabinet). V roce 1816 začal palác sloužit jako rezidence velkoknížete Mikuláše Pavloviče (pozdějšího cara Mikuláše I. Pavloviče). Architekt Carlo Rossi palác upravil a rekonstruoval zahradu. Podél západní strany zahrady umístil dva empírové pavilony, se sochami starých ruských válečníků.
- Beloselsky-Belozersky palác (Něvskij prospekt č. 41) – klasicistní budova, postavená na sklonku 40. let 19. století.
- Jusupovský palác (ul. Naběrežnaja reki Mojki č. 94) – klasicistní budova, postavená v 70. letech 18. století, pro hraběte Šuvalova, v roce 1830 ho získal knížecí rod Jusupovů. Palác proslul svým divadlem. Dne 17. prosince 1916 zde byl zavražděn Grigorij Jefimovič Rasputin.

- Kunstkamera (ul. Universitetskaja nabřežnaja č. 3) – první ruské muzeum, založené carem Petrem I. Velikým v 10. letech 18. století, budova postavena v letech 1718–1734, dnes muzeum přírodních věd. Expozice je rozdělená do několika částí: Indie, Afrika, Čína, Japonsko, Blízký východ a Severní Amerika. Jedna hala je také věnovaná výstavě deformovaných embryí, dětí a zvířat.
- Mariinský palác (Isaakijevskaja ploščad') – klasicistní budova, postavená v letech 1839–1840, podle návrhu architekta Andreje Stackenschneidera, pro velkokněžnu Marii Nikolajevnu (dceru cara Mikuláše I.) . V 80. letech 19. století změněna na sídlo Státní rady. Dnes zde sídlí petrohradská дума.
- Menšikovův palác (ul. Universitetskaja nabřežnaja č. 15) – první zděná stavba v Petrohradě, palác je známý svými unikátními interiéry.
- Michajlovský palác – klasicistní budova, vzniklá v letech 1819–1825 dle návrhu architekta Carla Rossiho, pro velkoknížete Michajla Pavloviče (mladšího syna cara Pavla I.). K budově přiléhá park. Roku 1894 byl palác předán Ruskému muzeu.
- Michajlovský (Inženýrský) zámek (Sadovaja ulica č. 2) – rezidence cara Pavla I. stojí na místě staršího letního paláce carevny Alžběty Petrovny. Zámek byl navržen Vincencem Brennem v roce 1796. Roku 1801 se do něj car Pavel I. s rodinou nastěhoval a byl zde zanedlouho ve své ložnici zavražděn. Roku 1820 byl zámek předán do užívání Inženýrské školy, kterou navštěvoval například Fjodor Michajlovič Dostojevskij, Ivan Michajlovič Sečenov nebo hrabě Eduard Totleben.
- Městská дума s hodinovou věží (Něvskij prospekt č. 33/1).
- Mramorový palác (Millijonnaja ulica č. 5/1) – palác, postavený na příkaz Kateřiny II. Veliké, pro jejího favorita Grigorije Orlova, dle návrhu Antonía Rinaldiho. Název odvozen od mramorových fasád. Hlavní schodiště a mramorová hala zůstaly od dob Kateřiny II. nezměněny.

- Palác Kikin (Stavropolskaja ulica č. 9) – palác, vystavěný v letech 1714–1720 pro Alexandra Kikina, v letech 1719–1727 zde byly sbírky a knihovna cara Petra I.
- Smolný palác (ul. Smolnyj projezd č. 1) – postaven v letech 1806–1808, v roce 1917 zde byla rezidence Sovětu dělníků a vojáků, bydlel zde i Vladimir Ilič Lenin, dnes je tu petrohradská radnice.
- Stroganovský palác (Něvskij prospekt č. 17) – postaven uprostřed 18. století, dle návrhu Bartolomea Rastrelliho, pro barona Sergeje Stroganova.
- Šeremetěvův palác (ul. Naběrežnaja reki Fontanki č. 34) – palác vojevůdce hraběte Borise Šeremetěva.
- Tauridský palác (Špalernaja ulica č. 47) – postavený v letech 1782–1790, na příkaz carevny Kateřiny II., pro jejího favorita Grigorije Potěmkina, u paláce je velký park (okolo 30 hektarů). V letech 1906–1917 v paláci zasedala Státní imperiální дума

Divadla

- Alexandřino divadlo (Ploščad' Ostrovskogo) – zbudováno za cara Mikuláše I., ve své době jedno z největších a technicky nejpropracovanějších divadel v Evropě.
- Mariinské divadlo (Těatralnaja ploščad') – postaveno v letech 1859–1860, pojmenováno po Marii Alexandrovně, manželce cara Alexandra II.
- Michajlovské divadlo (Ploščad' Iskusstv) – budova postavena v letech 1833–1835, v letech 1859–1860 přestavěna. Před rokem 1917 divadlo patřilo k carskému dvoru.

Monumenty

- Alexandrův sloup (Dvorcovaja ploščad') – postaven v letech 1829–1834, dle návrhu architekta Auguste de Montferranda, na příkaz cara Mikuláše I., jako monument cara Alexandra I. Výška celé památky je 47,5 m, samotný sloup z leštěného granitu je vysoký 25,5 m. Sloup je ukončen 6 m vysokou, bronzovou sochou anděla.
- Socha cara Petra I. Velikého (ul. Klenovaja Aleja) – monument, odlitý v pol. 18. století, dle modelu Bartolomea Rastrelliho, z roku 1716.
- Socha cara Mikuláše I. (Isaakijevskaja ploščad') – navržen sochařem Peterem Klodtem a architektem Augustem de Montferrand, odhalen roku 1859.
- Socha cara Petra I. Velikého (Měděný jezdec) (Senatskaja ploščad') – objednána carevnou Kateřinou II. Velikou u sochaře Etienna Maurice Falconeta, dílo vzniklo v letech 1766–1782.

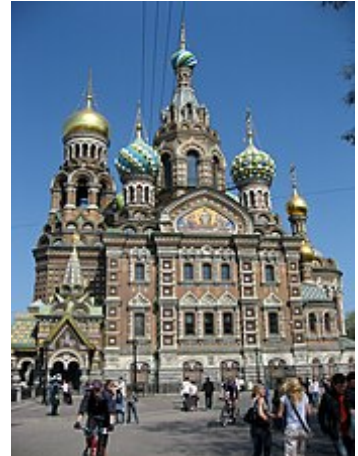
Monument Petra Velikého

Chrám sv. Petra a Pavla
v Petropavlovské pevnosti s nejvyšší pravoslavnou věží na světě

Kazaňská katedrála

Chrám Vzkříšení
Ježíše Krista

Katedrála svatého
Mikuláše

Kostely a kláštery

- Katedrála svatého Petra a Pavla (Petropavlovskaja Krepost' č. 7) – první kamenný kostel v Petrohradu, byl postaven v letech 1712–1733 podle návrhu architekta Domenica Trezziniho. Věž s pozlacenou střechou se tyčí do výše 122,5 m^[Z] a je nejvyšší pravoslavnou zvonící na světě. Jsou zde pohřbeni významní ruští panovníci od Petra I. po Mikuláše II.

- Katedrála svatého Izáka (Isaakijevskaja ploščad') – zasvěcena svatému Izákovi Dalmatskému, první kostel zde nechal vystavět car Petr I. Veliký roku 1707. Současný kostel vznikl dle návrhu a pod dohledem architekta Auguste de Montferranda, mezi roky 1818–1858. Kostel přišel na více než 23 milionů stříbrných rublů.
- Kazaňská katedrála (Něvskij Prospekt č. 25) – klasicistní stavba s kopulí, uvnitř se sloupy z leštěného granitu, s bronzovými hlavicemi. Původní kostel byl založen roku 1733, carevnou Annou Ivanovnou a vysvěcen roku 1737. Je zde umístěna kopie ikony Matky Boží Kazaňské z 18. století. Roku 1762 zde byla korunována carevnou Kateřina II. Veliká. V 90. letech 18. století byl nahrazen novou stavbou, dle návrhu Andreje Voronichina. Byla vysvěcena roku 1811. V roce 1813 zde byl pohřben vojevůdce Michail Illarionovič Kutuzov.
- Katedrála Vzkříšení Ježíše Krista (ul. Naběrežnaja kanala Gribojedova č. 2a) – založena na místě atentátu, v roce 1881 zabit car Alexandr II. Postaven v 16. a 17. století, dle návrhu architekta Alfreda Parlanda. Výška je 81 m, a je korunována devíti kopulemi, čtyřmi pozlacenými a pět je pokryto ušlechtilým smaltem. Fasádu pokrývají majolikové destičky a mozaikové panely.
- Katedrála svatého Mikuláše (Nikolskaja ploščad') – založena v roce 1753, návrh architekta Savy Čevakinského, sestává z horního a dolního kostela. Od roku 1900 je jedním z hlavních kostelů petrohradských námořníků, je pod jejich správou.
- Přebraženská katedrála (Preobraženskaja ploščad') – vznikla v oblasti ubytování Přebraženského gardového pluku a příbuzných Petra I. Tímto plukem byla carevna Alžběta Petrovna roku 1741 povolána carevnou, na počest této události zde roku 1743 založila kostel. Vysvěcen byl roku 1754. V roce 1825 vyhořel, rekonstruován byl dle návrhu Vasilije Stasova. Později byl kolem katedrály vytvořen plot z tureckých děl, ukořistěných během Osmé rusko-turecké války roku 1828.

- Arménský kostel (Něvskij Prospekt č. 40–42) – klasicistní stavba, postavená v letech 1771–1779.
- Kostel Ikony Matky Boží Vladimírské (Vladimírskij Prospekt) – klasicistní stavba, postavená v letech 1761–1769, skládá se z horního a dolního kostela. V horním kostele najdeme ikonostas, navržený Bartolomeem Rastrellim. Zvonice postavena roku 1786.
- Kostel svaté Kateřiny (Katolický) (Něvskij Prospekt č. 32–34) – klasicistní stavba, postavená v 60. letech 18. století, vysvěcena roku 1782.
- Kostel svatého Pantaleona (ul. Solianovy Pereulok č. 17): – barokní, založen carem Petrem I. v roce 1721, na památku námořních vítězství u Gangutu a Grenhamu (1714 a 1720), přestavěn v letech 1735–1739.
- Kostel svatého Petra a Pavla (Luteránský) (Něvskij Prospekt č. 22–24) – klasicistní stavba, založena roku 1727 a ve 30. letech 19. století rekonstruována.
- Klášter Alexandra Něvského (Ploščad' Alexandra Něvskego) – první klášter v Petrohradě, byl založen Petrem I. Roku 1724 zde byl pohřben svatý kníže Alexandr Něvský, jehož ostatky byly přeneseny z Vladimira. Návrh Domenico Trezzini. Součástí je kostel Zvěstování, z let 1717–1722, kde je pohřben i vojevůdce Alexandr Vasiljevič Suvorov, a dále katedrála Nejsvětější Trojice, z let 1776–1790, zřízená na místě staršího kostela, dle návrhu Ivana Starova, právě v ní jsou uloženy ostatky Alexandra Něvského .
- Smolný klášter (Ploščad' Rastrelli č. 3/1) – barokní komplex, navržený architektem Bartolomeem Rastrellim, založen carevnou Alžbětou Petrovnou, v roce 1744. Roku 1748 byla dokončena katedrála Zmrtvýchvstání Ježíše Krista, v 50. a 60. letech 18. století postaven klášter.
Kolomjažská mešita na severu města, pro tisíc věřících, byla otevřena 16. července 2009. Součástí komplexu je dvoupodlažní kancelářská budova.

Ostatní

- Dům knihy (Singer) (Něvskij Prospekt č. 28) – budova, vystavěna na přelomu 19. a 20. století, pro americkou společnost Singer, dle návrhu architekta Pavla Suroza. Po roce 1917 zde bylo otevřeno největší knihkupectví ve městě.
- Gostinij dvor (Něvskij Prospekt č. 35) – původně dřevěné prodejní krámy, nahrazované od 50. letech 18. století zděnými galeriemi, dokončeny roku 1785.
- Martovo pole – rozlehlé náměstí, vytvořené carem Petrem I., na místě bažinaté doliny. Po Únorové revoluci z roku 1917 zde byl založen hřbitov pro oběti této revoluce (památník).
- Nové Holandsko (ul. Naběrežnaja Krjukova) – umělý ostrov, vytvořený za vlády cara Petra I. Velikého. V letech 1756–1780 byl přestavěn podle vzoru římské architektury.
- Letní sad a Letní palác Petra I. Velikého – první zahrada evropského typu v Rusku. Založena roku 1704, jako část letního sídla cara Petra I. Velikého. Rozloha ostrova 11 ha. V jihozápadní rohu postaven jednopatrový letní palác, v holandském stylu. Zahrada osazena sochami, většinou italské provenience. V 70. letech 18. století ze strany od Něvy postavena zeď, s 36 granitovými pilíři, spojenými litinovou mříží, od tulských řemeslníků. Ve 20. letech 19. století postavena čajovna a kavárna atd. Je zde řada kašen.
- Molo se sfingami (ul. Universitetskaja Naběrežnaja č. 3) – stavba z let 1832–1834, se dvěma originálními egyptskými sfingami z doby vlády faraona Amenhotepa III.

Lakhta Centr,
nejvyšší mrakodrap
Ruska i Evropy

- Strelka Vasilevského ostrova – zde se dělí Něva na Malou a Velkou Něvu. V letech 1805–1810 zde byla postavena budova burzy, dle návrhu Jeana Françoise Thomase de Thomona. Tehdy vznikla i polokruhová oblast s přístavním molem, jejíž součástí jsou i dva Rostrální sloupy, ty sloužily jako majáky. Nalézají se zde alegorie ruských řek (Volha, Dněpr, Vlochov a Něva).
- Od roku 2003 stojí ve městě socha Švejka (postavy z díla Jaroslava Haška – Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války).^[8]
- Lachta Centr, nejvyšší mrakodrap Evropy a sídlo firmy Gazprom

Zdroj: Lobanova T. Saint Petersburg and its Environs: One-day Pedestrian Routes, Sankt-Peterburg: Novator, P-2 Art Publishers 2013.

Mosty

Petr Veliký navrhoval město jako další Amsterdam a Benátky, s kanály namísto ulic. V současné době existuje v Petrohradu 342 mostů, přes různé kanály a řeky, z toho 22 je zvedacích. Ty se každou noc (od dubna do listopadu) na několik hodin zvedají, aby mohly lodě proplout z Baltského moře do Volgo-Baltského vodního systému a zpět. Díky složité síti kanálů se Petrohradu často přezdívá „Benátky severu“.

Dvorcový most

První trvalý most přes Něvu, Blagoveščenský most, byl otevřen roku 1850, dříve byly povoleny jen pontonové mosty. Skoro 100 m široký „Modrý most“ přes řeku Mojku je (podle některých zdrojů) nejširší na světě. Nejdelší je most „Bolšoj Obuchovskij“, měří 2824 m. K dalším známým mostům patří: „Dvorcový (Palácový) most“, „Trojický Most“,

„Most Alexandra Něvského“, „Bolšeochtinský most (Most Petra Velikého)“, „Bankovskij most“, „Aničkov most“, „Most Lomonosov“, „Egyptský most“ a „Most čtyř lvů“.

řeka Něva, Petropavlovská pevnost a Zimní palác

Velká kaskáda v paláci
Petěrhof

Okolí města

Z Petrohradu je snadno dostupný slavný Petěrhof, proslulý svým palácovým a parkovým komplexem, a další místa s bývalými rezidencemi ruských carů, např. Carské Selo (město Puškin), Pavlovsk či Lomonosov; pozoruhodná je také ostrovní pevnost Kronštadt.

Sport

Ve městě působí přední fotbalový klub Zenit, dvojnásobný vítěz ruské ligy, který v sezóně 2007/08 vyhrál také Pohár UEFA. V ledním hokeji reprezentuje město SKA Petrohrad, účastník KHL, v němž dříve působil český trenér Miloš Říha. Od roku 1995 se v petrohradském Sportovním a koncertním komplexu pořádá halový tenisový turnaj kategorie ATP World Tour 250 St. Petersburg Open.

V roce 1980 se, v tehdejším Leningradu, odehrála část fotbalového turnaje v rámci LOH. O čtrnáct let později bylo město pořadatelem her dobré vůle. V současnosti vyrůstá na Krestovském ostrově stadion, pro spolupořádání Mistrovství světa ve fotbale 2018.

Arena Ledovyj dvorec
hokejové SKA Petrohrad

Obyvatelstvo

Vývoj počtu obyvatel Petrohradu 1725–2019

Vývoj počtu obyvatel

Rok	Obyvatelstvo	Rok	Obyvatelstvo
1725	75 000	1915	2 318 600
1750	150 000	1920	722 000
1800	300 000	1926	1 616 100
1846	336 000	1936	2 739 800
1852	485 000	1939	3 191 300
1858	520 100	1944	2 559 000
1867	667 000	15. ledna 1959	2 888 000
1873	842 900	15. ledna 1970	3 512 974
1881	876 600	17. ledna 1979	4 072 528
1886	928 600	2. března 1988 ^[9]	5 000 000
1891	1 035 400	12. ledna 1989 ^[10]	4 990 749
1897	1 264 900	1. ledna 2002	4 661 219
1901	1 439 400	1. ledna 2008	4 568 047
1908	1 678 000	1. ledna 2013	5 028 000
1910	1 962 000	1. ledna 2019	5 383 968

Národnostní složení

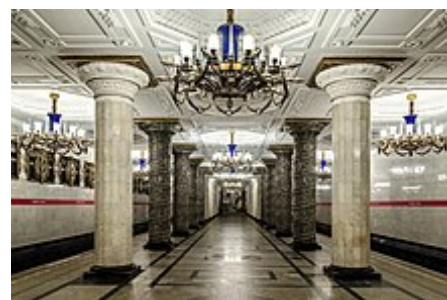
Skupiny, které se podílely na etnickém složení alespoň desetinou procenta, byly při sčítání v roce 2002 následující: Rusové 84,72 %; Ukrajinci 1,87 %; Bělorusové 1,17 %; Židé 0,78 %; Tataři 0,76 %; Arméni 0,41 %; Ázerbájdžánci 0,36 %; Gruzíni 0,22 %; Čuvaši 0,13 %; Poláci 0,10 %. V průběhu 20. století přišel Petrohrad především o německou a polskou menšinu, které v roce 1897 tvořily 4,01 %, resp. 2,9 %. Tehdy zde žilo také více Finů a Estonců.

Rozšíření HIV

V roce 2012 bylo evidováno v Petrohradu (5,5%) HIV pozitivních, což je druhé nejvyšší procento v Evropě hned po Moskvě (6% obyvatel).^[11] ^[12] Nejhorší situace v Rusku je v Jekatěrinburgu (zde je nakažený každý 50. obyvatel), což představuje cca 2 000 lidí na 100 000 obyvatel. ^[13]

Doprava

Petrohrad má rozsáhlý systém veřejné dopravy, který zahrnuje tramvaje, autobusy, metro či množství říčních služeb, které přepravují cestující po celém městě. Petrohradské metro má pět linek a přepraví 2,5 milionu cestujících denně, některé stanice jsou bohatě zdobené mramorem a bronzem.

Metro v Petrohradu,
stanice Avtovo

S Moskvou a Helsinkami spojuje Petrohrad vysokorychlostní železnice, vlaky zde dosahují rychlosti až 250 km/h. Mezinárodní letišťe Pulkovo obsluhuje většinu letecké dopravy města.

Federální město Sankt-Petěrburg

Vedle Moskvy je Petrohrad druhým federálním městem Ruska; je tedy samostatným a samosprávným federálním subjektem, který nenáleží do okolní Leningradské oblasti, jejíž administrativa v Petrohradu sídlí. Město je také sídlem Severozápadního federálního okruhu.

Územněsprávní dělení
Petrohradu

V současných hranicích Petrohradu se nacházejí také dříve samostatná sídla a ostrovní město Kronštadt. Město je rozděleno na 18 rajónů (jejich počet se často měnil; do r. 2005, kdy zanikl Lomonosovský a Pavlovský rajón, měl Petrohrad rajónů 20, ještě dříve pak 27).

- 1. [Admiralitějský rajón](#)
- 2. [Vasileostrovský rajón](#)
- 3. [Vyborgský rajón](#)
- 4. [Kalininský rajón](#)
- 5. [Kirovský rajón](#)
- 6. [Kolpinský rajón](#)
- 7. [Krasnogvardějský rajón](#)
- 8. [Krasnoselský rajón](#)
- 9. [Kronšadtský rajón](#)
- 10. [Kurortný rajón](#)
- 11. [Moskevský rajón](#)
- 12. [Něvský rajón](#)
- 13. [Petrohradský rajón](#)
- 14. [Petrodvorecký rajón](#)
- 15. [Přímořský rajón](#)
- 16. [Puškinský rajón](#)
- 17. [Frunzenský rajón](#)
- 18. [Centrální rajón](#)

Gubernátoři Petrohradu

- 1996–2003 [Vladimir Anatoljevič Jakovlev](#)
- 6–10/2003 [Alexandr Dmitrijevič Beglov](#) (prozatímní)
- 2003–2011 [Valentina Ivanovna Matvijenko](#)
- 2011–2018 [Georgij Sergejevič Poltavčenko](#)
- 2018– [Alexandr Dmitrijevič Beglov](#)

Osobnosti města

Podrobnější informace naleznete v článku [Seznam osobností Petrohradu](#).

Panorama

Palácové náměstí

Partnerská města

Odkazy

Český konzulát v
Petrohradu (ul. Tverskaja
5); od února 2022 uzavřen

Reference

1. ↑ Dostupné online. [cit. 2022-09-27].
2. ↑ *History of Saint Petersburg - Past, present and future*. www.introducingsaintpetersburg.com [online]. [cit. 2022-07-17]. Dostupné online. (anglicky)
3. ↑ George, Elena: *St. Petersburg: Russia's window to the future —the first three centuries*. Taylor Trade Publishing 2003, s. 30.
4. ↑ JUNGSMANN, Josef. *Slovník česko-německý, Díl III. P - R*. 1.. vyd. Praha: Knížecí arcibiskupská tiskárna, 1837. 974 s. S. 75.
5. ↑ *Петропавловский собор* [online]. [cit. 2017-03-19]. Dostupné online. (rusky)
6. ↑ VOTRUBA, Viktor; SAPIK, Lukáš. *Švejk se psem a hovínkem pro štěstí. Nadšenci chtějí v Kralupech sochu*. iDNES.cz [online]. 2014-04-27 [cit. 2014-04-28]. Dostupné online.
7. ↑ *День рождения пятимиллионного жителя Ленинграда*. petersburg.rfn.ru [online]. [cit. 2007-10-31]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2007-12-27.
8. ↑ *Данные Всесоюзной переписи населения СССР 1989 года*. www.soc.pu.ru [online]. [cit. 2007-10-31]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2007-11-21.
9. ↑ <https://ecom.ngo/resource/files/2021/06/risks-for-hiv-infection-among-gay-bisexual-and-other-men-who-have-sex-with-men-in-moscow-and-st-petersburg-russia.pdf>

10. ↑ https://www.lidovky.cz/svet/ruskem-se-siri-epidemie-hiv-moskevske-parky-jsou-plne-infikovanych-jehel.A150524_122605 In zahraničí mmu
11. ↑ <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1949146-silici-epidemie-hiv-v-rusku-pozitivni-je-kazdy-50-obyvatele-jekaterinburgu>
12. ↑ *Partnerská města HMP (Oddělení cestovního ruchu). [s.l.]: Praha.eu Dostupné v archivu pořízeném dne 2013-06-25. Archivováno 25. 6. 2013 na Wayback Machine.*

Literatura

Vladimir Černov, Stanislav Hýnar: *Moskva – Leningrad*, Olympia, Praha 1987

Související články

Externí odkazy

- Encyklopedické heslo **Petrohrad** v Ottově slovníku naučném ve Wikizdrojích
- Obrázky, zvuky či videa k tématu Petrohrad na Wikimedia Commons
- Slovníkové heslo Petrohrad ve Wikislovníku
- (rusky) Oficiální stránky města
- (anglicky) Oficiální turistické stránky města
- Dějiny Sankt Petěrburgu Archivováno 10. 3. 2007 na Wayback Machine.
- Památky a zajímavosti Petrohradu – fotocestopis
- Petrohrad.cz – Historie, fotografie, výběr videí a odkazů Archivováno 16. 10. 2008 na Wayback Machine.
- Petrohrad Poznej Sever.cz – Průvodce Petrohradem
- (rusky) Petrohrad – Virtuální průvodce. Krásná panoramata.

Autoritní data

- Biblio: d22a2a4b-1170-4d9e-b2c4-8973873eded6, 3a489767-b85e-4fbf-91c8-2a1778be0cfb
- NKC: ge128542, ge666505
- BNE: XX452700
- BNF: cb15289272f (data)
- CANTIC: 981058611493406706
- GND: 4267026-3
- LCCN: n81039599
- MBAREA: 808e1ef8-5390-4300-a615-c4df977cc349
- NARA: 10037746, 10045022
- NDL: 00628550
- NLI: 987007554968705171
- PLWABN: 9812405062105606
- SUDOC: 031917593
- VIAF: 139487820
- WorldCat Entities: E39PBJht6XQPdpF7Qq8Q9jkMT3

Portály: Geografie | Rusko